Expert-Grup
Centru Analitic Independent

RADIOGRAFIA ECONOMICĂ 2014. AȘTEPTĂRI PENTRU 2015

TOP 5
succese economice în 2014
eșecuri economice în 2014
provocări economice pentru 2015

Cuprins:

- Introducere 2
- Top 5 Succese Economice din 2014 5
- Top 5 Eșecuri Economice din 2014 7
- Top 5 Provocări Economice pentru anul 2015 9
- Despre Expert-Grup 12

Introducere

Anul economic 2014 a fost marcat de prevalarea intereselor de economie politică asupra politicilor economice din Republica Moldova. Pe măsură apropierii de alegerile parlamentare, discursul decidenților politici devenea înclinat tot mai mult spre populism, deseori fiind în detrimentul rațiunilor economice.

Drept rezultat, ritmul multor reforme structurale a încetinit, alte reforme necesare, dar nepopulare, au fost suspendate, iar politica bugetară a devenit mai generoasă. În plus, mai multe tranzacții dubioase și „războaie corporative" cu implicarea unor bănci și instituții de stat, au atentat nu doar la stabilitatea sectorului bancar, dar și la securitatea statului în ansamblu.

Aceste vulnerabilități interne au fost acutizate de un mediu economic, politic și de securitate foarte volatil in regiune. În particular, recuperarea lentă a economiei UE și înrăutățirea situației economice din Ucraina și Federația Rusă au contribuit la răcirea cererii externe pentru exporturile moldovenești.

Criza de securitate din Ucraina a alimentat nivelul de incertitudine în rândul populației și firmelor, care și așa era ridicat din cauza alegerilor parlamentare, afectând negativ consumul și activitatea investițională; înrăutățirea relațiilor economice și politice cu Federația Rusă au cauzat pierderi pentru exportatorii moldoveni orientați spre această piață, iar deprecierea rublei rusești și a hrivnei ucrainene au creat presiuni asupra monedei naționale și a cauzat pierderi suplimentare exportatorilor spre aceste piețe și familiilor migranților care activează în Federația Rusă.

Pe fondul acestor tendințe îngrijorătoare, economia moldovenească se pare că a reușit să înregistreze o creștere respectabilă de 4,7% în primele trei trimestre, față de anul precedent; intrarea în vigoare a Acordului de Asociere cu UE a permis creșterea impresionantă a exporturilor mai multor produse agroalimentare spre piața UE.

Adoptarea noului Cod al educației urmează să aducă un suflu nou în sistemul educațional și să susțină eforturile Ministerului educației de a face sistemul mai flexibil, mai transparent și mai bine ancorat în necesitățile țării; iar punerea în funcțiune a gazoductului Iași-Ungheni este un pas mic, dar important spre consolidarea securității energetice a țării.

Anul 2015 urmează a fi unul destul de dificil. Provocarea majoră nu se reduce doar la formarea unui nou Guvern. În primul rând, este important ca noua echipă guvernamentală să-și asume actul de guvernare pe 4 ani înainte, având și suportul politic ferm din partea Parlamentului. În al doilea rând, viitoarea putere executivă trebuie să dispună de suficientă voință și capacități să implementeze angajamentele asumate în cadrul Acordului de Asociere cu UE. Neîndeplinirea acestor condiții riscă reducerea asistenței externe, fapt ce ar compromite stabilitatea finanțelor publice, ar crea presiuni suplimentare asupra monedei naționale și, cel mai important, ar compromite definitiv agenda de reforme structurale. În plus, alegerile locale din 2015 urmează să complice asumarea de către viitoarea guvernare a unor reforme mai puțin populare.

O altă provocare a anului viitor derivă din mediul extern volatil. Aceasta ține în special de riscul escaladării conflicului militar din Ucraina, fapt ce ar acutiza refluxul de capital din țară, observat pe parcursul anului curent. În plus, recesiunea economică anticipată în Federația Rusă și Ucraina, împreună cu deprecierea monedelor naționale ale acestor țări, va submina veniturile exportatorilor orientați spre aceste piețe, dar și a familiilor migranților moldoveni aflați în Federația Rusă.

De asemenea, recuperarea lentă a economiilor UE, cuplate cu barierele interne pentru export și competitivitatea redusă a producătorilor moldoveni, va îngreuna procesul de reorientare a exporturilor spre piața comunitară.

Principalele priorități de politici care țintesc problemele fundamentale de dezvoltare ale țării, care ar putea atenua provocările pentru anul 2015 și care trebuie să figureze în programul viitorului Guvern sunt:

- Revigorarea reformei întregului sistem al justiției;
- Sporirea transparenței și reglementarea mai eficientă a finanțării partidelor politice;
- Continuarea reformei sistemului educației;
- Demararea unei reforme profunde a sistemului de salarizare în sectorul public;
- Demararea unei reforme profunde a sistemului de asigurări sociale;
- Sporirea transparenței și eficienței reglementării sistemului bancar;
- Consolidarea fiscală (reducerea deficitului bugetar);
- Revizuirea fundamentală a Codului Muncii (echilibrarea intereselor angajatorilor și cele ale angajaților);
- Modernizarea sistemului de infrastructură a calității;
- Sporirea transparenței bugetare.

Documentul respectiv constituie cea de-a șaptea radiografie economică anuală efectuată de Centrul Analitic Independent Expert-Grup. Până în prezent, au fost realizate asemenea radiografii pentru anii 2008-2013, scopul cărora fiind oferirea cititorilor a unei privire analitice de ansamblu asupra evoluțiilor economice majore care au marcat anul și de ai ajuta la o înțelegere mai bună a implicațiilor acestora.

Actuala ediție conține 3 topuri: (i) top 5 succese economice din 2014; (ii) top 5 eșecuri economice din 2014; și (iii) top 5 provocări economice pentru anul 2015.

Top 5 succese economice din 2014:

- Semnarea Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană
- Eliminarea de către UE a regimului de vize pentru cetățenii Republicii Moldova
- Creștere economică în condiții dificile
- Primii pași spre o securitate energetică
- Adoptarea noului Cod al Educației

Top 5 eșecuri economice din 2014:

- Deteriorarea relațiilor cu Federația Rusă
- Tranzacțiile dubioase din sistemul bancar
- Eșecul privind implementarea recomandărilor din cadrul Programului de evaluare a sectorului financiar elaborat de FMI
- Refluxul de investiții străine directe din țară
- Măsuri populiste în detrimentul reformelor structurale

Top 5 provocări economice pentru anul 2015:

- Eșecul agendei reformelor structurale
- „Auto-izolarea" transnistreană
- Destabilizarea continuă a Ucrainei
- Recesiunea economică din Federația Rusă
- Dezechilibrele fiscale de la nivel central și local

Precizăm că aceste topuri reprezintă o viziune de consens a echipei Expert-Grup asupra evoluțiilor economice, dar nu presupun în mod necesar o ierarhizare riguroasă după importanței acestora. Renunțând la ierarhizare sau cuantificare riguroasă, în radiografiile economice anuale Expert-Grup încearcă să identifice evenimentele, declarațiile şi mega-trendurile care, din punctul nostru de vedere, au fost definitorii pentru anul economic precedent și vor marca viitoarele evoluțiile economice ale țării.

■ Top 5 Succese Economice din 2014

Semnarea Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană

Deși înțelegem că un succes adevărat va fi realizarea prevederilor Acordului respectiv, nu putem neglija importanța semnării, ratificării și intrării în vigoare a acestuia pe parcursul anului 2014, fapt ce a elevat relațiile bilaterale cu UE - cel mai important partener economic și comercial al Republicii Moldova - spre un nivel calitativ superior. Totodată, este important că aceasta a avut loc în pofida presiunilor exercitate de Federația Rusă și a crizei din Ucraina.

Documentul stabilește o bază reînnoită pentru relațiile bilaterale, cu angajamente reciproce, care prevede și asistență tehnică și financiară din partea UE (în valoare de cel puțin 500 mil. euro în viitorii 3 ani) bazată pe performanța autorităților moldovenești. Deși finalitatea Acordului nu este aderarea la UE, acesta confirmă apartenența și aspirațiile europene ale țării.

Totodată, acesta cuprinde măsuri concrete pentru avansarea relațiilor bilaterale printr-o asociere politică mai strânsă și o integrare economică aprofundată. În fond, Acordul propune o agendă de reforme profunde, îndeplinirea cărora vor apropia țara de criteriile de eligibilitate obligatorii pentru a deveni parte a UE (criterii politice și economice, dar și implementarea eficientă a legislației UE). Instabilitatea politică, fie politizarea instituțiilor și nerealizarea reformelor asumate, ar putea compromite grav Acordul de Asociere, diminuând sprijinul fragil al populației și afectând orientarea europeană a țării.

Eliminarea de către UE a regimului de vize pentru cetățenii Republicii Moldova

Decizia UE de a elimina vizele, intrată în vigoare pe 28 aprilie 2014, s-a datorat angajamentului politic din partea autorităților moldovenești, dar și a presiunilor de ordin geopolitic la nivel regional. Aceasta a permis moldovenilor posesori de pașapoarte biometrice să circule liber (90 zile timp de jumătate de an) în țările UE și în zona Schengen (30 de țări).

Potrivit datelor oficiale disponibile, de la eliminarea vizelor circa 300 mii de cetățeni au vizitat țările europene, deocamdată înregistrându-se un număr foarte mic de interdicții de călătorie. Acesta a avut și primele rezultate economice pozitive. Astfel, pe parcursul primelor 3 trimestre ale anului curent, cetățenii moldoveni peste hotare au procurat bunuri și servicii în valoare de peste 3 miliarde MDL sau cu 7,2% mai mult față de aceeași perioadă din 2013 (în trimestrul 3, 2014, creșterea a fost de 12,9% față de perioada respectivă a anului trecut).

Printre efectele pozitive a liberalizării vizelor cu UE se numără și sporirea interesului populației din regiunea transnistreană pentru pașapoartele moldovenești (cel puțin 5000 de acte emise în perioada ianuarie-aprilie 2014). Ireversibilitatea regimului fără vize depinde în continuare de calitatea gestionării migrației, dar și de administrarea eficientă a frontierelor de stat. De aceea, este importantă informarea permanentă a populației cu privire la beneficiile exacte ale liberalizării vizelor, care, printre altele, exclud facilitarea angajării pe piața muncii din UE.

Creștere economică în condiții dificile

Economia moldovenească a crescut surprinzător de bine în primele 3 trimestre ale anului curent: +4,7% față de aceeași perioadă a anului trecut. Mai mult decât atât, rata de creștere a accelerat de la 4,8% în primul trimestru, la 5,4% în trimestrul doi și 5,7% în trimestrul trei. Este o performanță respectabilă, dacă luăm în considerație baza înaltă de comparație (în 2013, PIB-ul a crescut semnificativ - cu 9,4%), precum și restricțiile comerciale aplicate de Federația Rusă, criza de

securitate în Ucraina, înrăutățirea situației economice în aceste țări și recuperarea lentă a economiilor UE.

Este adevărat că creșterea respectivă nu este una sustenabilă, fiind alimentată de factori temporari. Astfel, condițiile climaterice favorabile au impulsionat producția agricolă, care pe fondul restricțiilor comerciale ale Federației Ruse, a contribuit la creșterea comerțului intern cu amănuntul și ridicata și la creșterea stocurilor; proiectele infrastructurale demarate cu suportul partenerilor de dezvoltare au contribuit la creșterea formării brute de capital fix în domeniul construcțiilor; iar deprecierea monedei naționale a descurajat importatorii și a încurajat (deși marginal) exportatorii.

Totuși, factorii fundamentali de creștere au rămas anemici, care pe fondul recesiunii anticipate în Rusia și Ucraina, dar și a politicii bugetare mai austere pentru 2015, urmează să submineze performanța economică în anul viitor.

Primii pași spre o securitate energetică

Lansarea gazoductului Iași-Ungheni, pe 27 august 2014, a creat premise esențiale pentru diversificarea surselor energetice pe termen mediu și lung. Pe lângă diminuarea dependenței energetice față de unicul furnizor de gaze, reprezentat de Federația Rusă, gazoductul permite conectarea țării la piața energetică europeană. Aceasta constituie o contribuție majoră la securitatea energetică națională, ce are loc în paralel cu eforturile UE de unificare a propriei piețe energetice și de integrare a infrastructurii din domeniu, cu scopul stabilirii unei Uniuni Energetice.

Capacitatea de livrare a gazoductului poate acoperi deocamdată doar 1/3 din necesitățile de gaze naturale. Cu toate acestea, volumul estimat poate genera competiție pe piața locală a gazelor naturale, creând oportunități economice și ca urmare reducerea prețurilor pentru consumatori.

Pentru a valorifica la maxim gazoductul este necesară dezvoltarea infrastructurii conexe și prelungirea acestuia până la Chișinău, funcționarea eficientă a întreprinderii moldovenești responsabile de gestionarea gazoductului (Vestmoldtransgaz), liberalizarea pieței locale de livrare de gaze naturale, dar și existența unei baze contractuale solide cu furnizorul de gaze din România.

Adoptarea noului Cod al Educației

Adoptarea Codului Educației, în iulie 2014, poate fi considerat drept un punct de reper crucial în procesul de modernizare a domeniului educației. Codul este focusat pe 3 obiective majore: sporirea calității educației, asigurarea accesului la studii, creșterea relevanței studiilor. Un accent aparte este acordat autonomiei universitare, concomitent cu responsabilizarea instituțiilor universitare prin constituirea unor organe colective de conducere și administrare.

Reforma dată urmărește stimularea competiției între instituțiile de învățământ superior, evaluarea performanței cadrelor didactice și încorporarea principiilor educației bazate pe merite, cunoștințe și performanță. Inovațiile noului Cod numără introducerea conceptului de studiere pe parcursul vieții, principiul învățământului dual, transparența privind performanțele fiecărei școli în parte, dar și popularizarea limbilor de circulație internațională, în particular - limba engleză.

Implementarea Codului va produce stimulente pentru întinerirea cadrelor didactice și resuscitarea procesului educațional în zonele rurale. Prin urmare, reformele preconizate ar permite o ajustare graduală a sistemului și procesului educațional la cerințele economiei naționale. Cu toate acestea, există riscul unei rezistențe majore din partea sistemului vechi, dar și constrângeri ce țin de resursele umane și cele financiare.

■ Top 5 Eșecuri Economice din 2014

Deteriorarea relațiilor cu Federația Rusă

Accelerarea dialogului cu UE pe marginea Acordului de Asociere a constituit punctul final în înrăutățirea relațiilor cu Federația Rusă. Deși Acordul se concentrează pe acțiuni de consolidare a statului de drept, îmbunătățirea administrației publice, fie pe modernizarea economiei, acesta a fost considerat din start de către autoritățile ruse drept act împotriva intereselor naționale rusești.

În calitate de contra-măsuri, partea rusă a aplicat embargouri la diverse produse agro-alimentare, adițional la restricțiile la vinuri datând încă din 2013. Mai mult ca atât, Federația Rusă a reintrodus taxele vamale pentru circa 20 de categorii de produse moldovenești, încălcând astfel prevederile Acordului de liber schimb în cadrul CSI.

Totalitatea barierelor comerciale au lovit puternic în exporturile pe piața rusă, care s-au diminuat cu circa 30%. În contextul activizării geopolitice a Federației Ruse în regiune, determinată să contracareze extinderea influenței europene, diplomația moldovenească a fost mai degrabă pasivă decât activă. Or, interesul autorităților a fost de a-și concentra toate eforturile pe dialogul cu UE și de a minimiza contactele cu partea rusă, pentru a evita circumstanțele în care ar fi fost posibilă confruntarea frontală cu Federația Rusă.

Tranzacțiile dubioase din sistemul bancar

Deși per ansamblu sistemul bancar rămâne capitalizat și dispune de suficiente lichidități, pe parcursul anului 2014 s-au conturat câteva tendințe îngrijorătoare cu implicarea câtorva bănci de importanță sistemică, care prezintă riscuri pentru securitatea întregului stat. Principalele probleme derivă din guvernanța ineficientă din cadrul băncilor vizate și managementul ineficient al riscurilor, care au contribuit la practici iresponsabile sau chiar frauduloase de acordare a creditelor.

Drept rezultat, calitatea portofoliilor creditelor bancare s-a înrăutățit pe fondul creșterii ponderii creditelor neperformante, nivelul de capitalizare s-a redus, iar BNM a instituit regim de administrare la două bănci importante, cu expuneri reciproce înalte (Banca de Economii și Banca Socială).

Eșecul privind implementarea recomandărilor din cadrul Programului de evaluare a sectorului financiar elaborat de FMI

Deși sectorul financiar a devenit recent unul din principalele filiere care afectează securitatea statului, autoritățile nu au depus suficient efort pentru consolidarea rezilienței acestuia. Recentul raport FMI atestă un progres minor în realizarea recomandărilor din Programul recent de evaluare a sectorului financiar.

Potrivit raportului, principalele probleme derivă din guvernanța corporativă a băncilor, supravegherea bancară, managementul riscurilor, independența BNM, infrastructura pieței financiare, precum și coordonarea inter-instituțională pe marginea soluționării problemelor respective. Mai mult decât atât, au fost constate presiuni politice asupra băncii centrale, care contravin bunelor practici internaționale în domeniul reglementării bancare și a politicii monetare.

Refluxul de investiții străine directe din țară

Nivelul înalt de incertitudine asociat cu condițiile economice dificile interne și externe, dar și cu criza de securitate din Ucraina, au determinat diminuarea stocului de investiții străine directe (ISD) în economia moldovenească.

Astfel, dacă la finele anului 2013, stocul de ISD a fost de 3614,53 milioane USD, la finele primului semestru a anului 2014 (ultimele date disponibile), cifra respectivă a diminuat până la 3603,83 milioane USD. Dacă luăm în considerație influxul de ISD noi în aceeași perioadă de circa 74,47 milioane USD, constatăm că numai în prima jumătate de an din țară au plecat circa 85 milioane USD de ISD.

Măsuri populiste în detrimentul reformelor structurale

Perioada electorală a influențat în mod advers agenda de reforme structurale necesare pentru impulsionarea creșterii naturale ale economiei moldovenești. Astfel, majoritatea reformelor-cheie necesare pentru asanarea mediului investițional nu au dat rezultatele așteptate.

O analiză „la sânge" a implementării Foii de parcurs pentru acțiunile Guvernului în vederea eliminării constrângerilor critice în calea mediului de afaceri 2013-2014 ar arăta că jumătate din acțiuni nu au fost implementate sau au fost implementate formal, fără careva impact real asupra firmelor[1].

Reforma sistemului de pensii a rămas amorfă, iar cea a justiției a decepționat societatea și partenerii de dezvoltare. În același timp, autoritățile au promovat o politică bugetară generoasă, majorând pensiile, salariile în sectorul public și demarând mai multe proiecte infrastructurale fără acoperire bugetară corespunzătoare.

[1] Analiza creșterii economice în Republica Moldova (MEGA), ediția 11, decembrie 2014, Expert-Grup

■ Top 5 Provocări Economice pentru anul 2015

Eșecul agendei reformelor structurale

Anul 2015 marchează începutul unui nou ciclu electoral, care cel puțin teoretic oferă o fereastră de oportunitate de circa 1-2 ani pentru promovarea unui set de reforme structurale prioritare care nu pot fi promovate în proximitatea alegerilor din cauza caracterului nepopular pe termen scurt.

În cazul Republicii Moldova printre asemenea reforme se numără cea a sistemului de pensii, a sistemului de salarizare în sectorul public, a legislației muncii, optimizarea rețelei instituțiilor educaționale și a celor spitalicești, consolidarea fiscală, implementarea plenară a sistemului de țintire a asistenței sociale etc. Totuși, mersul acestora și altor reforme extrem de importante poate fi afectat de fragilitatea majorității parlamentare pro-europene, fapt confirmat de procesul anevoios de negocieri privind formarea noului Guvern, precum și a proximității alegerilor locale. Mai mult decât atât, fragilitatea viitoarei coaliții parlamentare ar putea să se transpună asupra stabilității viitorului Guvern. Acești factori vor determina calitatea și dinamica reformelor prevăzute în Acordul de Asociere cu UE.

Având în vedere resursele bugetare foarte limitate, autoritățile trebuie să dea dovadă de performanțe constante și ireversibilitate în realizarea reformelor pentru a putea beneficia și în continuare de suportul plenar din partea partenerilor externi de dezvoltare. De asemenea, agenda reformelor trebuie promovată în mediul public, inclusiv în contextul alegerilor locale preconizate pentru 2015, cu scopul consolidării și extinderii sprijinului public, îmbunătățind percepția populației vizavi de vectorul european.

„Auto-izolarea" transnistreană

Anul 2015 urmează a fi unul decisiv pentru economia regiunii transnistreane. Cauza este că la finele lui 2015 expiră Preferințele Comerciale Autonome (PCA) de care beneficiază exportatorii din regiune pe piața UE și care asigură peste 60% din volumul total al exporturilor regiunii (cu excepția livrărilor în partea dreaptă a Nistrului, care nu pot fi considerate drept exporturi).

Astfel, denunțarea în continuare a Acordului de Asociere de către autoritățile de la Tiraspol ar putea determina UE să aplice taxe vamale la import, riscând pierderea de către regiunea transnistreană a celei mai importante piețe de desfacere și autoizolarea definitivă a acesteia. Pentru evitarea acestui scenariu, pe parcursul anului 2015, autoritățile de la Chișinău trebuie să identifice modalități eficiente de antrenare a actorilor din regiunea transnistreană în implementarea Acordului de Asociere cu UE.

Pentru aceasta e nevoie ca raționamentele economice să prevaleze asupra celor politice, urmărind scopul de a stimula convergența economică între cele două maluri ale Nistrului. Toate părțile trebuie să urmărească o abordare inclusivă și o soluție ce ar consolida procesul de negocieri și nu opusul. Printre asemenea soluții s-ar număra extinderea duratei Preferințelor Comerciale Autonome pentru agenții economici transnistreni, înregistrați la Chișinău. Acest element ar asigura o perioadă de tranziție, necesară pentru identifica unor soluții viabile, dar și concentrate pe apropierea malurilor.

Astfel, UE ar putea condiționa menținerea PCA cu respectarea de către autoritățile din regiunea transnistreană a unor condiții minime ale Acordului de Asociere, cum ar fi infrastructura calității, regulile de origine, cooperarea vamală etc. În fine, eforturile trebuie concentrate pe integrarea

economică cât mai puternică a regiunii transnistrene în economia din dreapta Nistrului, descurajând "auto-izolarea" acesteia.

Destabilizarea continuă a Ucrainei

Spectrul larg de probleme cu care se confruntă țara vecină generează o serie de provocări pentru Republica Moldova în domeniul economic, energetic, dar și al securității naționale. Astfel, Ucraina constituie un partener comercial important, furnizor de energie electrică și țară prin care sunt livrate gazele naturale rusești, dar și actor crucial în soluționarea conflictului transnistrean. Stabilitatea Ucrainei în anul 2015 depinde de ireversibilitatea transformărilor politice, reformelor demarate în diverse domenii, dar și de capacitatea de combatere și preîntâmpinare a separatismului la scară națională.

Totodată, este necesară identificarea unor formule de co-existență geopolitică cu Federația Rusă, care se opune cu vehemență proiectelor de euro-integrare a Ucrainei. În acest sens, este necesară asigurarea unui sprijin și intervenții complexe (de ordin politic, diplomatic, financiar și tehnic) și consistente din partea UE, dar și a altor actori internaționali (SUA, țările G7, etc.). Doar în asemenea condiții, stabilizarea Ucrainei poate fi garantată, având impact pozitiv în lanț asupra întregii regiuni, inclusiv asupra Republicii Moldova.

Recesiunea economică din Federația Rusă

Nivelul de expunere a economiei moldovenești față de economia rusească a diminuat pe parcursul ultimilor ani, însă a rămas destul de important, fiind condiționat de 2 canale majore: exporturi (5% din PIB) și remiteri (13% din PIB). Alte canale de dependență (ex: granturi, credite, investiții străine directe) sunt nesemnificative.

Evident, există și filiera energetică, Republica Moldova fiind în totalitate dependentă de importurile de gaze naturale din Federația Rusă. Totuși, acest canal este mai mult influențat de factorii politici și mai puțin de cei economici. Astfel, recesiunea economică anticipată în Federația Rusă pentru anul 2015, combinată cu deprecierea rublei rusești, va afecta cererea pentru produsele moldovenești exportate pe această piață, precum și veniturile migranților moldoveni din această țară. Per ansamblu, aceasta ar putea reduce exporturile spre Federația Rusă cu circa 20%-30% și influxurile de remiteri cu circa 10% în 2015.

Efectul cumulativ advers ar putea fi în jur de 2,0%-2,5% din PIB pentru anul 2015. Evident, efectul respectiv este departe de a fi unul dramatic pentru economia moldovenească, având în vedere procesul de reorientare a multor producători spre piața Uniunii Europene: ponderea UE în total exporturi moldovenești, în primele 10 luni ale anului 2014 a constituit 52,2%, crescând de la 45,9% în aceeași perioadă a anului precedent. Mai mult decât atât, intrarea plenară în vigoare a Acordului de Asociere cu UE va facilita și mai mult acest proces.

Dezechilibrele fiscale de la nivel central și local

Cheltuielile bugetare electorale din 2014, în special prin majorarea pensiilor, salariilor în sectorul public și demararea mai multor proiecte infrastructurale, au afectat negativ poziția fiscală și riscă să submineze stabilitatea finanțelor publice și în 2015.

Conform estimărilor FMI, deficitul bugetar, excluzând granturile, a crescut până la 5,4% din PIB în 2014 (de la 3,8% din PIB în 2013), iar în lipsa măsurilor de ajustare, deficitul ar putea crește până la 7,1% din PIB în 2015. La rândul său, aceasta alimentează acumularea datoriei de stat, care pe

fondul accesului limitat la pieţele externe de capital, creează costuri majore. Prin urmare, sunt necesare măsuri de ajustare fiscală, prin optimizarea cheltuielilor bugetare non-prioritare, abţinerea de la angajamente populiste cu implicaţii fiscale (majorări excesive de salarii şi pensii sau acordarea în mod ad-hoc de facilităţi fiscale) şi prevenirea şi combaterea mai hotărâtă a practicilor de evaziune fiscală.

Mai mult decât atât, un accent mai mare trebuie de acordat transparenţei şi eficienţei bugetare la nivel local, în contextul intrării plenare în vigoare ale a modificărilor la Legea privind finanţele publice locale care sporesc autonomia fiscală şi bugetară autorităţilor publice locale. În acest sens, este crucial de fortificat şi competenţele legale şi tehnice ale Curţii de Conturi pentru a putea efectua auditarea performanţelor cheltuirii banilor publici la nivel local.

Despre Expert-Grup

CINE SUNTEM

Expert-Grup este o organizaţie neguvernamentală și non-profit specializată în cercetări economice și de politici publice. Expert-Grup nu reprezintă interese economice, corporative sau politice. Fiind o organizaţie independentă, Expert-Grup este o reflecţie a idealurilor împărtăşite de tinerii intelectuali moldoveni care au creat instituţia cu scopul de a contribui la dezvoltarea Moldovei. Alături de alte tipuri de organizaţii din societatea civilă moldovenească, Expert-Grup se poziționează ca un centru analitic neutru din punct de vedere politic și ideologic.

ACTIVITĂŢILE NOASTRE

Activităţile noastre de bază sunt analiza și previziunile economice și cercetările în domeniul politicilor publice. În acest vast areal de cercetare, noi oferim o gamă diversificată de produse și servicii analitice, ajutându-i pe beneficiarii noştri să ia decizii care să susţină traiectoria de dezvoltare a Moldovei. Competența noastră esenţială constă în aptitudinea de a oferi cercetări profesioniste, obiective și de înaltă calitate în următoarele domenii:

- Analize și previziuni macroeconomice;
- Economie politică;
- Finanţe publice;
- Dezvoltarea umană și eradicarea sărăciei;
- Piaţa muncii și comportamentul consumatorilor;
- Comerţul extern;
- Pieţele financiare;
- Economia integrării europene;
- Analiza economică la nivel de sector;
- Dezvoltarea economică regională și locală;
- Energia și economia mediului.

PARTENERI ȘI DONATORI

În perioada anilor 2006–2014 Expert-Grup a implementat mai mult de 70 proiecte de cercetare și advocacy în diferite domenii legate de cercetări economice și de politici publice. Mai mult de 100 experţi afiliați și neafiliați instituţiei, atât din Moldova, cât și din alte ţări, au fost implicaţi în aceste proiecte. Am lucrat cu asemenea donatori ca Fundaţia Soros-Moldova, Fundaţia Est-Europeană, Fundaţia Konrad Adenauer, Balkan Trust for Democracy, Black Sea Trust, Fundaţia Friedrich Ebert, PNUD Moldova, UNICEF, Comisia Europeană, Consiliul Europei, Fundaţia pentru o Societate Deschisă, Agenţia Elveţiană pentru Cooperare Internaţională, Departamentul Marii Britanii pentru Dezvoltare Internaţională, Banca Mondială, Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică. În anii 2010 și 2012 Expert-Grup a fost selectat în calitate de membru al Consiliului Naţional pentru Participare. Începând cu anul 2008 Expert-Grup este membru al Asociaţiei de Politici pentru o Societate Deschisă – o reţea internaţională ce întruneşte 56 de centre analitice din ţări din toată Europa.

Notă de limitare a responsabilității

Acest material/publicație este realizat de Centrul Analitic Independent EXPERT-GRUP cu suportul Fundației Est-Europene, din resursele acordate de Guvernul Suediei prin intermediul Agenției Suedeze pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida) și Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei/DANIDA. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al Fundației Est-Europene, Guvernului Suediei, Sida sau al Ministerului Afacerilor Externe al Danemarcei/DANIDA.

